

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' נשא, תשפ"ג

Dedicated by Mark Goldin

in honor of the yahrtzeit of his father-in-law,

אברהם משה בן יהודה לב

For sponsorship and dedication opportunities, visit yukolleLA.com/donate

1. פרשת נשא (במדבר ה:ז)

(ז) וְהִתְוַדוּ אֶת חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמֵּי־שֹׁתוֹ יִסֹּף עָלָיו וְנָתַן לְאֲשֶׁר אָשָׁם לוֹ :

שפת אמת במדבר פרשת נשא שנה תרלא

א"ז מו"ר ז"ל אמר עמ"ש מצות תשובה והתודו בגזילה. כי כל עבירה בכלל גזל. שמי שמחזיר כל הדברים להשי"ת שהוא המחייב הכל והוא בעלים של כל הנבראים ומי שיודע זה אינו חוטא בודאי :

תפילת נעילה (מחזור ליוה"כ)

אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים, ותלמדנו ה' אלקינו להתוודות לפניך על כל עוונותינו, למען נחדל מעושי ידינו.

מִרְן הַגְרִיד"ס הַלּוֹי זצ"ל, "חוטא מה דינו: תשובה ממדת הדין" (כינוס תשובה, שנת התשכ"ז)

נרשם ע"י מו"ר הרב צבי שכטר שליט"א, הוקלד ונערך ע"י מאיר זאב שטיינמץ¹

ובביאור הענין הי' נ"ל, דהנה כתיב בפ' ויקרא (ה:טו), נפש כי תמעול מעל וגו', וידוע הוא דגדר איסור מעילה בהקדש הוא מדין גזילה, אך לשון מעילה מופיע בחומש בעוד מקומות, והכונה על חטא בכלל – ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו וגו' (שם, פס' כ"א) – דהיינו פרשת אשם גזלות, והכונה על גזל הדיוט. וכן כתיב, ומעלה בו מעל (לענין סוטה, בפ' נשא, ה:יב), וימעלו באלקי אבותיהם (לענין ע"ז, בס' דה"י א', ה:כה). ופרש"י בפ' ויקרא (ה:טו) – לשון מעילה, ר"ל שינוי. ונל"פ בכונתו, שבכל חטא, מלבד גוף ועצם מעשה העבירה, יש בו ג"כ משום מועל בקדשים ומשנה רשות, וגזילה.²

דהנה בתפילת נעילה אומרים – למען נחדל מעושי ידינו. וצריכים להבין – וכי כלל ישראל גזלנים הם שמייחדים חטא זה במיוחד בתפילותיהם. אלא נל"פ, דהיינו – שבכל עבירה יש בו גם משום גזל הקדש, שהאדם הוא שלו של הקב"ה, וכמו שאנו אומרים – הנשמה לך והגוף שלך וכו'.³ והאדם כשומר על עצמו, שהקב"ה הפקידו שיהיה ברשות עצמו וישמור על עצמו...

שערי תשובה לרבינו יונה, שער א', העיקר העשירי (אות ל"ה)

להיטיב פעליו בדבר אשר זדה עליו. אם הסתכל בעריות יתנהג בשחות העינים, אם חטא בלשון הרע יעסוק בתורה, ובכל האברים אשר חטא ישתדל לקיים בהם המצוות, וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שמות רבה כג - ג): הצדיקים באותו דבר שחוטאים בו הם מתרצים. עוד אמרו (ויקרא רבה כא - ד): אם עשית חבילות של עברות עשה כנגדן חבילות של מצוות, רגלים ממהרות לרוץ לרעה - יהיו רצות לדבר מצוה, לשון שקר - אמת יהגה חכו ופיו יפתח בחכמה ותורת חסד על לשונו, ידים שופכות דם - פתוח יפתח את ידו לאחיו לענייו, עינים רמות - יהיה דכא ושח עינים, לב חורש מחשבות און - בלבו יצפון אמרי התורה ויהי הגות לבו תבונות, משלח מדנים בין אחים - יבקש שלום וירדפהו.

¹ <https://www.torahmusings.com/2021/09/teshuvah-as-judgment/>

² ובס' דברי הרב (עמ' קכ"ב) הובא דרבינו צירף לכאן ד' הגמ' ברכות (ל"ה)...

³ וע"ע בס' על התשובה (עמ' 6-275).

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' נשא, תשפ"ג

Dedicated by Mark Goldin

in honor of the yahrtzeit of his father-in-law,

אברהם משה בן יהודה לב

For sponsorship and dedication opportunities, visit yukolleLA.com/donate

2. שפת אמת במדבר פרשת נשא שנה תרמה

בענין סמיכות ברכת כהנים לפרשת נזירות להודיע כי גם הפרטים המתעלן מבני דורם. נזיר קודש לה'. אעפ"כ צריכין לבטל מעשיהם הטובים אל הציבור ולידע כי יצאו מן הכלל ללמד על הכלל כולו. וכמו כן הכהנים שנבחרו מבני"י להיות מיוחדים לעבודת המקדש אעפ"כ הכל הי' בעבור הכלל שימשיכו הברכה לכלל ישראל. ואהרן הכהן זכה למצוה זו בכח זה הביטול כדכתיב וישא אהרן כו' ידיו אל העם ויברכם וכי חז"ל שזכה מכאן לב"כ. שהכניס כל כחו לכלל ישראל. וזהו ידיו אל העם. והבין כי מאתם הוא כח עבודתו. וע"ד הלצה י"ל סיום הפסוק וירד מעשות החטאת. כי וירד הוא לשון רידוי וממשלה כמו וירד מים אל ים. לומר שבכח פעולה זו של נשיאות ידיו אל העם השליטו הקדוש ברוך הוא וירד בכח זה יותר מבכח גוף עשיית חטאת ועולה ושלמים :

שפת אמת במדבר פרשת נשא שנה תרמו

במדרש כה תברכו וכו' ואעשך לגוי גדול והי' ברכה כו' ע"ש. הענין הוא שהקב"ה וב"ש אמר לאברהם אע"ה לך מארצך כו'. וביטל כל הטבע ופירש עצמו מכולם ועי"ז עצמו נעשה הוא הברכה ונמשך קיום העולם על ידו להודיע כי קיום כל הטבע ע"י הביטול אליו ית'. וכמו כן נתקיים בבני"י בכלל שהם הנפרשין מאנשי הטבע ובפרט במדבר שנמשכו אחריו ית' למקום מדבר שממה ולכן נמסר הברכה בידיהם. ובפרט הכהנים שאין להם חלק בארץ והיו מופרשים רק לעבודת המקדש והיו הם המברכים לכל. ומה"ט נסמכה פרשה זו לפרשת נזיר לומר שע"י הנזירה והפרישה מן הטבע שורה הברכה בהטבע וביטולו של דבר זה קיומו. ומה"ט בש"ק יורד ברכה על כל ימי המעשה ע"י שיש בו ביטול הטבע וכל מעשה גשמי לכן היא מקור הברכה. והג' סעודות בש"ק הם מעין הג' ברכות שבברכת כהנים. וזה ג"כ הרמז בפסוק ואיש את קדשיו לו יהיו ודו"ק :

3. שפת אמת במדבר פרשת נשא שנה תרלז

במדרש ישא הי' פניו אליך כו' וכתוב לא ישא פנים כאן כשישראל עושין רצונו של מקום. וקשה כיון שנושא להם פנים א"כ הוא לפנים משורת הדין א"כ הדרא קושיא לדוכתא דכתיב לא ישא פנים. אכן התירוץ הוא שגם ע"ז יש משפט לעשות עם זה לפנים משורת הדין כי הכל במדה שאדם מודד כו'. ואיתא עשה רצונו כרצונך שיעשה רצונך כרצונו. פי' עושין רצונו של מקום הוא העבודה בתמימות בלי שום נגיעה עצמיות רק לעשות רצונו ית' בלבד. ולכן השכר הוא ישא פניו אליך. כי יש להבין מאי ענין נשיאת פנים אך הוא עפ"י הכתוב ורחמיו על כל מעשיו כי עיקר התעוררות הרחמים והחסד לפניו ב"ה ע"י שאנחנו כולנו מעשה ידיו והוא מכיר הפנימיות שלנו שהוא החיות שיש בנו חלק אלוקי ממעל וע"ז הוא ית' מרחם. אמנם זאת תלוי בעבודת התחתונים כפי מה שמבורר אצלינו שהכל מעשה ידיו ויראתו על פנינו כמו כן חל עלינו שמו ית'. כמ"ש כל מי שהוא ירא שמים יש לו חן. והוא נושא חן לפני הבורא ית' כמ"ש ויחונך. ולכן הוא ית' מרחם על פנימיות החיות שלנו שהוא חלקו ית'. ישא לשון הבערה כמו משיאין משואות. פי' שמתלהב כח האש והתלהבות שיש בלבבות בני"י כמ"ש שלהבת יה. וזהו עצמו פי' שיעשה רצונך כרצונו פי' שיוכל להיות התגלות רצון העליון ית' בלי מניעה והוא התגלות הפנימיות כנ"ל :